

Titel: Andet Afsnit.

Citation: "Andet Afsnit.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e25507/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

lige Spørgsmaal. Spørgsmaalet, om en Person er skyldig til Straf, er eet og udeleligt, fordi det Strafftyld begrundende Faktum, den forbruders i Handling fremtraadte Villie er een og udelelig. En Deling af dette Spørgsmaal vilde kunne have til Følge, at Hiertallet, ja endog lamtlige Dommere holde den Sigtede for ikke-skyldig, medens ved en succesfuld Affstemning alle de enkelte Momenter kunne faae Hiertallet for sig, og saaledes en Domsfaldelse begrundes. Det Anførte gjælder i og for sig ogsaa om strafforhøjende og strafnedsettende Omstændigheder ved Forbrydelsen; det drejer sig her om et Plus eller Minus af Strafftyld ved Gjerningen (Villiesaften). Naar det nu ikke desto mindre maa erkjendes for hensigtsmæssigt til Affstemningens Lettelse at udfønde disse Spørgsmaal til særlig Affstemning, efterat det Spørgsmaal er besvaret, om Forbrydelsen, foreløbig uden Hensyn til disse Omstændigheder, er begaaet, saa kan denne Deling ikke have samme Betydning som ellers den subsidære Votering. Denne ikke i og for sig nødvendige, men i Hensigtsmæssigheds-hensyn grundede Deling maa ikke føre til et andet Resultat end det, som vilde være indtraadt, hvis den ikke havde fundet Sted, men der i Stedet herfor stilledes til Affstemning principale og subsidære Spørgsmaal, som angik dels Forbrydelsen med dels uden den poagjældende Omstændighed. Derfor kunne de Dommere, som have stemt for Frifindelse, her ikke tilpligtes at stemme subsidært, men deres Stemmer blive ved Besvarelsen ligefrem at regne til den Sigtedes Gunst, se § 357, jfr. med Hensyn til Rævningsfager §§ 334, 335 og 343 3die Stykke. Til disse Tilfælde figter Slutningen af § 106 1ste Stykke, jfr. For. l. c. S. 179 ff. — Heller ikke Strafspørgsmaalet bør udstyffes; her er altid en Sammenregning af Vota mulig efter den Regel, som § 106 2det Stykke indeholder.

Udskiftet har i en Række af Tilfælde tilstedt Afgivelse fra de almindelige Regler, men saaledes, at Afgivelsen betinges af en forudgaaende Beslutning af en Ret, for hvilken den Sag eller det Anliggende, med Hensyn til hvilket Spørgsmaalet opstaar, ikke er anhangig, jfr. saaledes §§ 67, 69, 73, 379, 397,

406, 415, 437, 438, 439. Efter deres Karakter behøvede disse Afgjørelser ikke at være Domsstolsfag; de kunde være og ere i den nugældende Ret for en stor Del henlagte til Administrationen. Henlægelsen af Afgjørelsen til Domsstolene er imidlertid naturlig for at bevare Retsplejen uafhængig af Administrationen. Det vilde dog være ubødig, naar dette maatte nødvendiggjøre en Indlædning i bekvæmlige procesuelle Former; men det er ikke nødvendigt. Udskiftets Bestemmelser om Behandlingen af Besvøring imod Kjendelser og Beslutninger have, se § 414, kunnet afgive et brugbart Forbillede for den Fremgangsmaade, som § 108 foreskriver. Afgjørelse ved den kollegialt sammensatte Ret kan her overlades til Formanden i Forbindelse med to Medlemmer, efter Omstændighederne endog til Formanden alene, og Retsmidler finde ikke Anvendelse.

Udskiftets § 109 holder den Berigtigelsesret, hvorefter der her er Tale, indenfor de samme Grænser som det civile Udskift § 283; men Retsplejen bør i Straffesager ogsaa kunne ske i Embeds Medfør, og der kan ikke her opstilles nogen Lidsgrænse, jfr. den iachiffte Lov art. 14.

Andet Afsnit.

Om Vidterne til Opnaelse af Straffesagers Formaal.

Dette Afsnit er bestemt til en samlet Fremstilling af Reglerne om de Vidter, der tjene til Opnaelse af Straffesagers Formaal, jfr. herved det tidligere om Ordningen af Stoffet i Udskiftet Bemærkede. Overstriftens vide Udtryk begrundes ved, at der ikke blot er Tale om Vidterne til at komme til Sandhedens Oplysning, men ogsaa om Vidterne til at bevirke den Sigtedes Rørværelse, forsaavidt denne er fornøden til Sagens og eventuelt Dommens Gjennemførelse, samt om Vidter til at sikre visse afsejforliste Formaal for Straffesagen. Regle saa fælles Bestemmelser bør herved hensigtsmæssigt forudstilles.

Den første af disse fastsætter den i Forholdets Natur grundede almindelige Be-

lingelse for Anvendelsen af et hvilket som helst
Middel til Opnaaelse af en Straffesags For-
maal, der gaar ud paa at paalægge Borgerne
en Pligt til at handle (f. Ex. Vidnepligten)
eller til at taale Indgreb i Rettigheder (f. Ex.
Kantsagning), nemlig at der efter de forelig-
gende Omstændigheder er Grund til at for-
mode, at en Forbrydelse er begaaet. Det
vilde være en aabenbar Misbrug nogenstunde
at bringe dem til Anvendelse for at efter-
spore, om en Forbrydelse, som der ingen For-
modning er for ifølge foreliggende Oplysninger,
er begaaet. At indrømme Ret hertil vilde være
at bortrydde enhver Sikkerhed for Borgernes
Rettigheder ligeoverfor den offentlige Magt,
saabne Dorene for det utaalte og vilkaarlige
Spioneri i den private Kretsferre, under Stin
af Vidnepligt hjemle Angiverpligt o. s. fr., ifr.
navnlig med Hensyn til denne Betingelse for
Vidnepligten Forhandlingerne paa den seneste tyske
Juristforsamling i 1864. Det er en Hoved-
opgave for den moderne Straffeprocess at
have de rette under Inquisitionprocessen ide-
lig overskredne Grænser for den i Straffe-
retsplejen vistomme offentlige Magt lige-
overfor den private Kretsferre, og særlig i den
danske Lovgivning at gjenneføje videre de
Principer, som i den Henseende Grundloven i
enkelte Retninger har fastlaaet. Paa den an-
den Side maa det fastholdes, at snevrere
kan Betingelsen ikke være, og at det navn-
lig ikke kan opstilles som almindelig Betingelse,
at der ogsaa allerede skal foreligge Grund
til Mistanke mod en bestemt Person, saaledes
som man f. Ex. undertiden har villet gjøre
gjældende med Hensyn til Vidnepligten, ifr.
de ovenfor citerede Forhandlinger om denne.
Noget Andet er, at enkelte Forholdsregler en-
ten i Almindelighed eller i visse Tilfælde for-
udsætte, at den, mod hvem de rettes, er mis-
tænk for Forbrydelsen. Det horer til de
særlige Betingelser, som Paragrafens Slut-
ningspunktum forbeholder.

At der ordentligvis paa ethvert af Straf-
sagens Trin (§ 111) kan være Spørgsmaal
om Anvendelse af de Midler, som her om-
handles, er netop Grunden til at give Be-
stemmelserne om dem i et Reglerne om Straffe-

sagens Gang forudskillet Afnit. Forholdets
Natur, saasom Ordningen af Paaanken, eller
særlige Bestemmelser, saasom med Hensyn til
Beslaglæggelse af en Sigtets Formue, der und-
drager sig Forfølgning, kunne dog medføre
Undtagelser herfra. Bestemmelsen i § 111,
»det Stykke er i og for sig selvstændigt og
kunde derfor anses som overflødig. Dens Op-
tagelse har nærmest sin Grund dert, at en
Mistænkelse af de heromhandlede Bestemmel-
fers naturlige Omraade ofte ligger nær, og at
en Sammenblanding jævnt har fundet og
finder Sted. Dysaa maa det mærkes, at de
grundlovmæssige Bestemmelser om Husunder-
følgelse m. v. ikke alene sigte til disse For-
holdsregler i Straffeplesen, og at der ogsaa
heri ligger nogen Opfordring til udtrykkelig at
ubtale, at denne Lov ikke har et ligesaa ud-
strakt Omraade. Det er ikke her Meningen at
give en almindelig Lov for i det Enkelte at
udføre Grundlovens Bestemmelser. Flertallet
af de særlige Love, hvis Gyldighed forbehol-
des ved Grundlovens § 81, vedkomme netop
ikke Strafferetsplejen. De Kantsagninger, der
hjemles for sikkale Djemed eller for alminde-
lige Politiojemed (offentlig Orden, visse Ræ-
ningsveje, Sundhedspolitik) o. s. v. vedkomme
ikke Strafferetsplejen. Disse Kantsagninger ere
Led i en offentlig Kontrol, som vilde være
nødvendig, selv om Lovovertrædelsen ikke var
eller er strafbar, eller om Straf i det konkrete
Tilfælde ikke er forstydt; de ere i mange Til-
fælde aldeles ikke betingede af nogen særlig
Mistanke om stedfunden Lovovertrædelse —
hvad der, som bemærket, i Strafferetsplejen
vilde være en uforhoerlig Anomali —, de
skulle endog i flere Tilfælde foretages til
regelmæssig tilbagevendende Tider. De her-
om gjældende Bestemmelser blive altsaa be-
staaende uansægtede af nærværende Lov.
Forjaavdi det maatte være Trang til og Mulig-
hed for at give almindelige Regler om Be-
tingelserne og Formerne for slige Midlers An-
vendelse for andre offentlige Djemedes Skyld
end Strafferetsplejen, vilde Stedet ikke være i
denne Lov; de kunne heller ikke indordnes i
den, idet der paa en Mangfoldighed af Punk-
ter nødvendigtvis altid maa være Forskel i
Reglerne, saavel de materielle som de formelle.»

Kapitel I.

Om Afgang til hynlige Bevismidler.

Midlerne til at faae Rede paa de Kjendsgjerninger, hvis Oplysning udtræves under Straffesagen, ere dels de hynlige Bevismidler dels Forklaringer, som afgives af Personer. I dette Kapitel handles om Agangen til de første. Denne er selvfølgelig ubegrænset, naar der ved intet Indgreb sker i en Ret, som har Krav paa at respekteres selv i Strafferetsplejen. I modsat Hald bliver der Spørgsmaal om, hvorvidt og under hvilke materielle og formelle Betingelser, foruden den i § 110 nævnte almindelige, Midler gives til at faae Afgang til lige Bevismidler, og om yderligere Regler med Hensyn til deres Benyttelse under Sagen.

I

Udsket omhandler i Kapitlets første Underafsnit Ransagning som Middel til at faae Afgang til hynlige Bevismidler*). Der er her ved kun Spørgsmaal om den Ransagning, som medfører Indgreb i Borgernes private Livs Fred (Hus, Gjenstande, Person, Papire), og som netop derfor udtræver Tilstedeværelsen af visse materielle Betingelser til sin Retfærdiggjørelse og Sagttagelsen af visse Regler med Hensyn til Beslutningen og dens Iværksættelse. I første Henseende frembyder der sig nu en meget væsentlig Sondring. Ransagningen kan nemlig for det første være en egentlig Forholdsregel for at iværksætte Besiddelsestagselsen af en bestemt Ting, som den, med hvem Forholdsreglen er rettet, besidder, men vægter sig ved at udlevere. Det er paa den ene Side en Selsøgt, at Ransagning i denne Forstand kan finde Sted med Enhver, den Sigtede eller Trediemand, der vægter sig ved at efterkomme den lovlige hjemlede Udleveringspligt, og at det heller ikke kan gjøre nogen Forskjel,

*) Ransagning, som foretages for at faae fat paa en Sigtet eller for at sikre sig imod Undvigelse, omhandles i Forbindelse med Anholdelse og Fængsling, se §§ 175, 176, 186.

om Forbrydelsen er en større eller mindre. Retten til at fordrø Udleveringen kan i intet Tilfælde være uden Rettsbefyttelse. Selve Udleveringspligten maa dernæst med enkelte Undtagelser udstrække sig til alle Ting, der kunne tjene til Bevis. Paa den anden Side forudsætter denne Ransagning, at der er Tale om Krav paa Udlevering af en bestemt Gjenstand, som den Paagældende enten indrømmer at være i Besiddelse af, men vægter sig ved at udlevere, eller som han vel nøgler at besidde og derfor erklærer sig ude af Stand til at udlevere, men som dog ifølge de foreliggende Oplysninger maa antages at være i hans Besiddelse. At tage Tingen ved Ransagning uden forudgaaende Opfordring til at udlevere den, kan som en Foregribelse af Retten til Svang, i al Hald kun forsvares i saadanne Tilfælde, hvor der er Grund til at antage, at en Udsættelse af Forholdsreglen vilde forspilde Hjemmets Opnaaelse. Den for Strafferetsplejen ejendommelige Form af Ransagning er imidlertid den, hvor den ikke iværksættes for at efterføge en bestemt Gjenstand, men for at efterspore, om og hvad der maatte findes hos den Paagældende, som kunde tjene til Oplysning om Forbrydelsen, altsaa en Besigtigelse. Da denne Forholdsregel baade i sig selv er høist trykkelde og derhos ordentligvis maa faste Mistanke paa den, med hvem den iværksættes, for Skyld eller Redskyld i Forbrydelsen, maa den nødvendigvis være bunden til særegne Betingelser. Til disse hører af den hidt nævnte Grund, at den ordentligvis kun maa foretages mod den, der alt er mistænkt. Dernæst tale vægtige Grunde for at begrænse denne Ransagning i Henseende til sin Gjenstand. Man vilde ellers opstille den ubegrænsede Pligt for Enhver, der rammes af Mistanke, at finde sig i, at hans hele Privatliv lægges blot; thi at det paa Forhaand skulde være klart, at Intetsomhelst til Sagens Oplysning kunde findes ved en saadan Ransagning, vil sjælden eller aldrig kunne siges. Skal ikke al Rettsbefyttelse for en Mistænktis private Liv ophøre ligeoverfor det Offentlige, bør denne Ransagning kun kunne foretages for at efterspore Gjenstande, som staa i en direkte, objektiv Forbindelse med Forbry-